

מראי מקומות - יומא

לד:

לקצוץ את הבהרת, כי על ידי כך הוא מטהר את עצמו, אבל היכן שהוא קוצץ לשם מילה ולא בשביל לטהר, אם כן ביחס לטהרה שנוצרה כאן הוא נחשב לאינו מתכוין.

והקשה **השפת אמת** (שם), שאם כן בנגעים טהורים שהקציצה אינה כדי להטהר יהיה מותר לקצוץ, והרי האיסור נאמר בכל נגע ואפילו בנגע טהור. לכן **פירש** באופן אחר (וכן כתב הריטב"א בשם רבו), שהנגע אינו אלא קרום בעור הבשר, ובמילה הוא קוצץ את כל הבשר, ואם כן אין כאן קציצה בידים לבהרת, אלא מכיון שהוא קוצץ את כל הבשר ממילא גם הבהרת נקצצת, ולכן נחשב לדבר שאינו מתכוין.

עוד תירץ הריטב"א בשם יש מפרשים, שאין חילוק בין דבר שאין מתכוין למלאכה שאינה צריכה לגופה אלא לענין שבת, אבל לענין שאר דיני התורה שניהם שווים, וגם מלאכה שאינה צריכה לגופה נקראת אינה מתכוין.

ד. **לרבי יהודה דאמר דבר שאינו מתכוין אסור** כתב **הרשב"א** (שבת קלג), שמכאן יש ראייה שדבר שאינו מתכוין אסור לרבי יהודה מן התורה, שאם לא כן למה צריך פסוק להתיר את המילה (והמהדיר בהוצאת מוה"ק כתב, שלכאורה זהו דוקא בשאר איסורי תורה, אבל לענין שבת, כתב רש"י (שם קכא): **שגם** לרבי יהודה דבר שאינו מתכוין אינו אסור אלא מדרבנן).

ה. **אבל הכא צירוף דרבנן הוא** פירשו **התוספות** (לפי גירסת רש"י), שמכיון שאפילו במתכוין אין איסור דאורייתא בצירוף, באינו מתכוין לא גזרו חכמים. והקשו, שהרי מבואר שלרבי יהודה דבר שאינו מתכוין אסור אפילו באיסורים דרבנן. ולכן ביארו **התוספות** שמכיון שדבר שאינו מתכוין הוא, אם כן בשבת שמלאכת מחשבת אסרה תורה, הצירוף הזה הוא כמו אינו מתכוין שאסור רק מדרבנן, ומכיון שזה איסור דרבנן אין שבות במקדש. והרמב"ם (שבת פ"ב ה"ב), כתב שאיסור צירוף הוא איסור תורה, והראב"ד שם חולק, והוכיח מסוגייתנו שאיסור צירוף הוא איסור דרבנן, ונמצא שמחלוקתם היא מחלוקת רש"י והתוספות.

א. **בשלמא לרבנן האי בתמיד של בין הערבים כתיב** הקשה **התוספות ר"ה**, שאדרבה, לפי רבנן הפסוק משתנה ממשמעו, שאף שהפסוק כתוב אחרי שהוזכר תמיד של בין הערבים, מכל מקום הרי בהכרח הפסוק מדבר על תמיד של שחר, שהרי הפסוק הבא הוא 'ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכו', ואם כן בודאי שהפסוק הקודם דיבר על תמיד של שחר.

ב. **תניא אמר רבי יהודה עששיות של ברזל היו מחמין וכו'** יש לדון האם רבי יהודה בברייתא בא לפרש את מה שכתוב במשנה לעיל (לא): שמחמין לו חמין, או ששם הכוונה שמחממים מים חמים, ורבי יהודה הוסיף עוד דרך שאפשר על ידה לחמם את המקוה. והרמב"ם (עבודת יוה"כ פ"ב ה"ד) כתב שהיו מלבנין עששיות של ברזל באש מבערב או מערבין מים חמין במי המקוה, ומשמע מדבריו שהמשנה והברייתא הם שתי דרכים נפרדות. ורבי **עקיבא איגר** לעיל (לא): האריך לענין גזירת מרחצאות, שחז"ל אסרו לרחוץ בחמין בשבת, וכתב שאולי המים לא היו מתחממים מהעששיות והמים החמים, אלא רק היו מפיגים את צינתם, עיין שם שהאריך בזה.

ג. **והוינן בה קרא למה לי** פירש **רש"י**, מדוע צריך פסוק, והרי זה דבר שאינו מתכוין. והקשה **הרשב"א** (שבת קלג), מדוע זה נחשב לדבר שאינו מתכוין, והרי הוא מתכוין לקציצה, אלא שכוונתו היא לצורך מילה ולא לטהרה, אבל אין זה נחשב אינו מתכוין, ואין זה דומה אלא למלאכה שאינה צריכה לגופה, כלומר שהוא מתכוין למעשה אבל בשביל תכלית אחרת, וכמו מכבה גחלת של עץ ברשות הרבים כדי שלא ינזקו בה רבים, שהוא מתכוין לכיבוי אבל לא לתכלית של כיבוי, אלא כדי שלא ינזקו. ותירץ, שאם היה כתוב בתורה השמר בנגע הצרעת שלא תקוץ, אכן היה קשה שאין זה אינו מתכוין, אבל כיון שנאמר בתורה 'השמר בנגע הצרעת', והפירוש הוא שלא לטהר את הנגע אלא בהוראת כהן, וכיון שצריך כהן כדי לטהר, ממילא אסור